

עם המשפחה. בארץ נראו ניצנים של "קטוף בעצמך" בגידולים של פירות קטנים כגון תות שדה, ולאחרונה גם פטלים, אסנות ואוכמניות. למעשה אין מניעה להגיע לקטיפה כזו ברוב גידולי המטע, בתנאי שנצליח לייצר עצים נמוכי קומה, הניתנים לקטוף מהקרקע ובתנאי שהקוטף יקבל הדרכה כיצד לקטוף. דרך זו משמעותה הנמכת עצי המטע כדרישה מרכזית. יש בידנו אמצעים מגוונים להשיג זאת, ואצין רק אחדים: כנות מנסות במינים המתאימים, זנים מנסים, מעכבי צימוח, בקרה באמצעות השקיה. יש בכך כדי לנצל גם את המגוון הבלתי רגיל של זנים ומינים הניתנים לגידול באזורים רבים בארץ, מגוון המאפשר ניצול שיטה זו במשך חודשים אחדים ברציפות. מובן שלמיקום המטע יש משמעות, אך בהתחשב במרחקי הנסיעה הקצרים מריכוזי האוכלוסייה העירונית לאזורי גידול המטעים, יש מקום לפיתוח כזה בהיקפים גדולים.

השיטה השנייה היא "שכור גינה". רואים שיטה זאת במקומות שונים, והכוונה לאפשר לעירוני המעוניין לשכור שטח קרקע שאפשר לנטוע בו גינות בעלות הפנאי. גינות כאלה משמשות לגידול ירקות ופירות ומהוות מוצא למחפש תעסוקה חקלאית כתחביב. הפיתוחים בתחום ההשקיה הממוחשבת מאפשרים אוטומציה ויכולת לפעילות ללא קושי מדי סוף שבוע. גידול ירקות ופירות ודאי יהווה סיפוק למעוניין.

השיטה השלישית נראית פנטסטית, אולם אני מביא אותה לאחר שראיתי במו עיני שהיא אכן פועלת. שיטה זו נקראת "שכור עץ פרי". במדינת מישגן בארצות הברית צץ הרעיון לעניין את תושבי שיקגו בטיפול בעץ ובמעקב אחרי גידולו והתפתחות פירותיו. יום מקומי פנה לציבור הרחב בהצעה: שכור עץ לשנה. הזים מטפל במטע בדרך מיטבית אך העץ ויבולו הם של השוכר. העירוני בא לראות את "העץ שלו", לקטוף את פירותיו כשיבשילו (מדובר במקרה זה במטע תפוחים), וכל זאת בלי שיטרח בעצם הטיפול בעץ. מתברר שגם לדרך זו יש ביקוש.

כל אחת מהאפשרויות האלה מציגה אפשרויות חדשות. פיתוחן עשוי לספק אמצעי פרנסה נוספים לעוסקים היום בחקלאות ובמיוחד למגדלי המטע.

בצורת בילוי מרגיעה, קרוב לבית. מצב זה הוליד את התופעה המוכרת של נסיעה לשטחים הפתוחים כל סוף שבוע, כשמזג האוויר מאפשר זאת. הנהירה היא בעיקרה אל היערות והחורשות ואל חופי הים וחופי הכנרת. לכך מתלוות כיום בעיות ייחודיות של ניצול סופי השבוע בגלל הלחצים על הכבישים ובאתרי הבילוי, כך שבמקרים רבים הרצון למצוא מרגוע לא תמיד בא על סיפוקו.

זה הזמן לאמץ כמה דרכים המקובלות בארצות המפותחות. קיימים בעולם כמה פיתוחים מעניינים העשויים להפנות את מגדל המטע לכיוונים חדשים, שלהם יהיה יתרון כלכלי בצד סיפוק הדרישה הגוברת לנופש. אנו עדים להתפתחות בכיוון זה בענף הדיג. יזמים החלו להציע דיג בריכות כבילוי זמן וכעיסוק מרגיע שיש ארוחה בצדו ונראה שיש לכך הצלחה. ובאשר למטע - בארה"ב ובאירופה

"קטוף בעצמך", "שכור"

עץ פרי" ו"שכור גינה" הן

שלוש אפשרויות העומדות

בפני העירוני לבילוי שעות

הפנאי, שיטות העשויות

גם לספק אמצעי פרנסה

נוספים לחקלאי

נתקלתי ב-3 אפשרויות לבילוי-פנאי במטע, וברצוני להציג כאן.

השיטה הראשונה היא "קטוף בעצמך". יש בה פיתוי לצרכן לקטוף בעצמו את הפרי ישר מהמטע, ובכך הוא יוצא נשכר פעמיים: הוא קוטף פרי טרי ומבורר על ידו - והוא מקבל זאת במחיר זול יותר מאשר בחנות. אולם בנוסף יש כאן יתרון ייחודי, והוא הבילוי בטבע

מזווית אישית

אמנון ארז

המטע כתחביב עירוני

הארץ משתנה מול עינינו, השטחים החקלאיים מצטמצמים והאורבניזציה מתפשטת. אזורים שהיו חקלאיים בעבר הרחוק הפכו והופכים לשיכונים. מה משמעות הדבר מבחינת גידול המטעים?

לפני כ-20 שנה נתקלתי לראשונה בתופעה לא מוכרת לי של הורטיקולטורה מרפאה - עיסוק בהיבטים ייחודיים המשפיעים על נפש האדם. הקשר עם הצומח ובמיוחד עם הצומח הרב שנת, והמעקב אחרי שלבי ההתפתחות של עץ הפרי - יוצרים רוגע ועניין. צורת החיים הישראלית, ה"גית המשותף" ודירותיו הקטנות, יחד עם צפיפות התנועה בכבישים, החום המעיק בקיץ ומתח החיים - יוצרים את הצורך